

This project is funded by
the European Union

*Bu metin Avrupa Birliği ve UN Women'in desteğiyle yürütülen "Strengthening the Capacities of Providers of Services for Women Survivors of Violence" projesi kapsamında Kapasite Geliştirme Derneği tarafından çevrilmiştir.

Birleşmiş Milletler

CEDAW/C/46/D/18/2008

Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi

Dağıtım: Kısıtlı
1 Eylül 2010

Özgün metnin dili: İngilizce

Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Önlenmesi Heyeti

46. Oturum

12-30 Temmuz 2010

Görüşler

Başvuru No. 18/2008^{1*}

Başvuru Sahibi:	Karen Tayag Vertido
Mağdur Olduğu İddia Edilen Kişi:	Başvuru Sahibi
Taraf ülke:	Filipinler
Başvuru tarihi:	29 Kasım 2007 (ilk başvuru)
Kaynaklar:	Taraf ülkeye 5 Şubat 2008 tarihinde

¹ Nicole Ameline, Ferdous Ara Begum, Magalys Arocha Dominguez, Violet Tsisiga Awori, Barbara Evelyn Bailey, Meriem Belmihoub-Zerdani, Niklas Bruun, Saisuree Chutikul, Dorcas Coker-Appiah, Cornelis Flinterman, Naela Mohammed Gabr, Ruth Halperin-Kaddari, Yoko Hayashi, Indira Jaising, Soledad Murillo de la Vega, Violeta Neubauer, Pramila Patten, Silvia Pimentel, Victoria Popescu, Zohra Rasekh, Dubravka Simonovic, Zou Xiaoqiao.

* Kişisel görüş (mutabık görüş), Yoko Hayashi imzası ile bu belgeye eklenmiştir.

iletmiştir (kayıt altına alınmamıştır)

Kararın Kabul Edildiği Tarih:

16 Temmuz 2010

Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Önlenmesi Heyeti, 16 Temmuz 2010 tarihinde,

Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin 17. Maddesi altında toplanmış,

Aşağıdaki kararları Kabul etmiştir:

1. İhtiyati Protokol'ün 7. Maddesi 3. paragrafı kapsamında görüşler:

1.1. Başvuru sahibi Filipinler vatandaşı Karen Tayag Vertido, 29 Kasım 2007 tarihli başvurusunda, Sözleşme'nin 1. Maddesi kapsamında ve Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Önlenmesi Heyeti'nin 19 numaralı genel tavsiyesi kapsamında kadına karşı ayrımcılıktan mağdur olduğunu iddia etmektedir. Ayrıca, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin 2 (c), (d), (f) ve 5 (a) maddelerinin güvence altına aldığı haklarının taraf ülke tarafından ihlal edildiğini iddia etmektedir. Başvuru sahibi, hukuki danışman Evalyn G. Ursua tarafından temsil edilmiştir. Sözleşme ve İhtiyati Protokol, sırasıyla 4 Eylül 1981'de ve 12 Şubat 2004'te Filipinler'de yürürlüğe girmiştir.

2. Başvuru sahibinin sunduğu olgular

2.1 Başvuru sahibi, bugün itibariyle işsiz bir Filipinli kadındır. Vertido, Filipinler'in Davao kentindeki Davao Ticaret ve Endüstri Kent Odası'nda (Oda) Yönetici Müdür olarak çalışırken, Oda'nın o sıralar 60 yaşındaki eski Başkanı J. B. C.'nin (zanlı) tecavüzüne uğramıştır. Tecavüz 29 Mart 1996'da yaşanmıştır.

2.2 Zanlı, 29 Mart 1996 günü gerçekleşen Oda'nın düzenlediği bir toplantı ardından kendi arkadaşlarından birisi ile başvuru sahibini evlerine bırakmayı teklif etmiştir. Başvuru sahibi, C.'nin önce kendi arkadaşını bırakmak niyetinde olduğunu anladığında, kendisinin eve gitmek için acelesi olduğunu ve bu sebeple taksi ile gitmeyi tercih edeceğini söylemiştir. Ancak C. başvuru sahibinin taksikle gitmesine izin vermemiş, hızla sürüşe devam etmiştir. Zanlı arkadaşını evine bıraktıktan hemen sonra, ansızın başvuru sahibinin göğsünü kavramıştır. Bu durum Vertido'nun dengesini kaybetmesine yol açmıştır. Başvuru sahibi, dengesini sağlamaya çalışırken, başvuru sahibi zanlı C.'nin sol cebinde silah olduğunu düşündüğü bir şeyin varlığını hissetmiştir. Vertido, C.'nin onu kendi evi dışında bir yere götürmesine engel olmaya çalışmıştır fakat C. çok hızlı bir biçimde arabasını bir otelin garajına çekmiştir. Başvuru sahibi arabayı terk etmeyi reddetmiştir fakat zanlı Vertido'yu peşi sıra bir odaya sürüklemiştir. C., kapının kilidini açmak için bir an Vertido'yu serbest bırakmıştır (araba, otel odasından sadece üç dört metre uzaklıkta idi). Başvuru sahibi başka bir çıkış bulmak için içeriye koşmuş ancak sadece banyoyu görmüştür. Vertido kontrolünü geri kazanmak için kendisini bir süreliğine banyoya kilitlemiştir; dışarıdan hiçbir ses ya da hareket duymadığı bir anda telefon ya da başka bir çıkış var mı diye bakmak için dışarı çıkmıştır. Odaya geri dönen Vertido, C.'nin odayı terk ettiğini ummuştur fakat onu kapının önünde neredeyse çıplak, arkası Vertido'ya dönük bir biçimde birisiyle konuşurken görmüştür. Zanlı,

Vertido'nun arkasında durduğunu hissetmiş ve kapıyı hızlıca kapatarak ona yönelmiştir. Başvuru sahibi, zanlının silahına erişeceğinden korkmuştur. Zanlı, Vertido'yu yatağa itmiş ve ağırlığını kullanarak onu zorla sabitlemiştir. Başvuru sahibi güçlükle nefes alırken, zanlıdan onu serbest bırakmasını istemiştir. Yatağın üzerinde hareket edemeyen başvuru sahibi bilincini kaybetmiştir. Başvuru sahibinin bilincinin geri geldiğinde, zanlı kendisine tecavüz etmekteydi. Başvuru sahibi, bir yandan zanlıya durması için yalvarırken öte yandan tırnaklarını kullanarak zanlıyı kendisinden uzaklaştırmaya çalışmıştır. Fakat zanlı ısrar etmiş, Vertido'ya onunla ilgileneyeceğini ve kariyerinde Vertido'ya yardımcı olabilecek pek çok insanı tanıdığını söylemiştir. Vertido, nihayetinde, zanlının saçını çekerek itmeyi ve kendisini kurtarmayı başarmıştır. Vertido yıkandıktan ve üzerini giyindikten sonra, zanlının giyinik olmamasından faydalanarak odadan çıkarak arabaya doğru koşmaya çalışmıştır ancak kapıyı açmayı başaramamıştır. Zanlı Vertido'nun peşinden gelmiş ve onu evine bırakacağını söylemiştir. Ayrıca sakinleşmesini söylemiştir.

2.3 Başvuru sahibi, 30 Mart 1996 günü, tecavüze uğradıktan sonraki ilk 24 saat içerisinde, Davao Şehir Hastanesi'nde tıbbi ve hukuki muayeneye girmiştir. Tıbbi bir raporda, "tecavüz iddiası" ifade edilmiş, tecavüzün yaşandığı iddia edilen saat, tarih ve yer ve suçlu olduğu iddia edilen isim verilmiştir.

2.4 Başvuru sahibi, tecavüze uğramasının üzerinden 48 saat geçmeden polise başvurmuştur. Vertido, 1 Nisan 1996 günü, J. B. C.'nin kendisine tecavüz ettiği dair bir şikâyette bulunmuştur.

2.5 Vaka başlangıçta bir grup savcı tarafından geçerli bir sebep yoksunluğundan kaynaklı olarak reddedilmiştir. Başvuru sahibi, 24 Ekim 1996'da Adalet Bakanlığı Sekreterliği'ne şikâyetinin reddedilmesine dair bir başvuruda bulunmuş, bunun sonucunda şikâyet kabul edilmiş, zanlı tecavüz ile suçlanmıştır. Bunu takiben J. B. C. suçlamanın yeniden değerlendirilmesi için harekete geçmiştir ancak Adalet Bakanlığı Sekreteri bu başvuruyu reddetmiştir.

2.6 Dava 7 Kasım 1996 günü mahkemeye taşınmıştır ve Mahkeme J. B. C.'nin aynı gün yakalanması için bir tutuklama kararı çıkarmıştır. Zanlı, Filipinler Polis Müdürü ulusal kanalda polisler tutuklamanın 72 saat içerisinde yapılmasını salık verdikten sonra, tutuklama kararından sekseni aşkın gün sonra tutuklanmıştır.

2.7 Vakanın mahkeme süreci, 1997'den 2005'e yayılmıştır. Dava sürecinin uzama sebepleri arasında, davanın yargıcının birçok defa değişmiş olması ve zanlının temyiz mahkemesine gidilmeden önce çok sayıda karşı hamlede bulunması da yer almaktadır. Üç yargıç davadan çekilmiştir. Dava, 2002 Eylül ayında Judge Virginia Hofileña-Europa'a yönlendirilmiştir.

2.8 Suçluları ve suçların onların üzerindeki etkilerini ve tecavüz travmasını araştıran Uzman Dr. June Pagaduan Lopez, mahkemede ifadeye geldiği günden önceki 18 ay boyunca başvuru sahibine danışmanlık yapmış olup, başvuru sahibinin tecavüz sonrasında post-travmatik stres bozukluğundan mustarip olduğu konusunda hiçbir şüphesi olmadığı yönünde ifade vermiştir. Dr. Lopez, başvuru sahibinin iddiasının uydurma olmadığı konusunda da emin olduğunu beyan etmiştir. Lopez, başvuru sahibinin yaşadığı şey özelinde fiziksel yaralanmanın olmamasının hadisenin "tanıdık ya da güvenilir birisinin tecavüzü" olması ve bu durumlarda yaygın baş etme mekanizmasının çözünme olması ile açıklamaktadır. Zanlının avukatı tarafından kadınlar arasında tecavüz fantezisinin yaygın olup olmadığı yönündeki soruya, kati bir biçimde bunun doğru olmadığı şeklinde yanıt vermiştir.

Bir başka psikiyatrist, Dr. Pureza T. Oñate de başvuru sahibinin post-travmatik stres bozukluğundan mağdur olduğunu ifade etmiştir. Savunmanın tanıklarından birisi, tecavüzün gerçekleştiği otelde çalışan otel çalışanı, odadan herhangi bir çılgılık ya da gürültü duymadığını ifade etmiştir. Otelde çalışan bir güvenlik görevlisi, kendilerine 29 Mart 1996 tarihine ait bir olay bildirimini yapılmadığını beyan etmiştir. Zanlı da cinsel birlikteliğin rızaya dayalı olduğunu, kendisini başvuru sahibi ile arasında sözde tecavüzdən önce uzun bir flört geçmişi olduğunu beyan etmiştir. Vaka, 2005 Haziran ayında karara bağlanmıştır. Olayın tarafları kendi layihalarını sunmuştur.

2.9 25 Nisan 2005 tarihinde, Hâkim Virginia Hofileña-Europa başkanlığındaki Davao Kenti Bölge Mahkemesi, J. B. C.'yi aklayan bir kararı ilan etmiştir. Hâkim Hofileña-Europa, Temyiz Mahkemesi'nde daha önce görülen davadan çıkan üç ilkeyi takip etmiştir: (a) Tecavüz suçlamasında bulunmak kolay, ispatlamak zordur; zira zan altında bırakılan kişi için, suçsuz olduğunda bile, aksini ispatlamak daha da zordur; (b) Tecavüz suçunun içgüdüsel doğası açısından, ki burada yalnızca iki insanın dahlî söz konusudur, şikâyetçinin ifadesi olağanüstü dikkat ile incelenmelidir; (c) Davanın delili sadece kendi esasına bağlı olarak kabul görmeli ya da düşmelidir, ve savunmanın delilinin zayıflığından güç almasına izin verilmemelidir. Mahkeme, başvuru sahibinin ifadesinin güvenilirliğini sorgulamıştır. Her ne kadar Mahkeme sözüm ona Temyiz Mahkemesi'nin "kurbanın kaçmayı başaramaması tecavüzün olmadığı anlamına gelmez" hükmünü hesaba katmışsa da bu hükmün söz konusu davada uygulanamayacağı sonucuna varmıştır. Çünkü mahkeme, başvuru sahibinin kaçmak için açıkça pek çok şansı olmasına rağmen kaçmamasının nedenini anlayamamıştır. Mahkeme, şikâyetçinin iddialarındaki cinsel edimin kendisini inanılmaz olarak ele almıştır. Temyiz Mahkemesi'nin hükmü ışığında, Mahkeme başvuru sahibinin bilincini geri kazandığında gerçekten mücadele etmediği, zanlının kendisine tecavüz ettiği sırada, zanlının altmışlı yaşlarda olduğunu göz önünde bulundurarak, boşalma noktasına gelemeyeceği sonucuna varmıştır. Mahkeme aynı zamanda zanlının ifadesi, diğer tanıkların (otel çalışanı ve zanlının bir arkadaşı) işaret ettiği kimi somut durumlar ile kuvvetlendirilmektedir. Mahkeme, dolayısıyla, davacının sunduğu kanıtın, temelde bizzat kendisine ait şikâyeti ziyadesiyle şaibeli bulması sebebiyle, bir suçlamada bulunacak gerekli ahlaki netlikten mahrum olduğu sonucuna varmıştır. Yine, tecavüz davalarını karara bağlamak için başvuru yolu gösterici ilkeleri uygulayan Mahkeme, bu özelde, zanlının kendisine atfedilen suçu işlediğine dair şüpheye yer bırakmayacak yeterli kanıtın olduğuna ikna olmadığını beyan etmiş ve zanlıyı aklamıştır.

3. Şikâyet

3.1 Başvuru sahibi, tecavüze uğraması ardından taraf ülke tarafından bir kez daha mağdur edildiğini savunmaktadır. Vertido, Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Önlenmesi Heyeti'nin 19 numaralı Genel Tavsiye Kararı ile ilişkili olarak Sözleşme'nin 1. Maddesine göndermede bulunmaktadır. Suçu işleyen zanlıyı aklayan taraf ülkenin, kendisinin ayrımcılığa uğramama hakkını ihlal ettiğini ve bu bağlamda söz konusu hakkını korumak, savunmak ve hayata geçirmek için gerekli hukuki yükümlülüğünü yerine getirmediğini iddia etmektedir. Dahası, taraf ülkenin kadınların yargılama dahil, kamu kurumlarında ayrımcılığa uğramamasını sağlamak yükümlülüğünü yerine getirmediğini iddia etmektedir. Vertido, bu durumun taraf ülkenin kadınları bilhassa hukuki sistem ve hukuk kurumları kapsamında etkileyen toplumsal-cinsiyet

temelli stereotipleri ifşa etme yükümlülüğüne uygun davranmadığını gösterdiğini ifade etmektedir. Başvuru sahibi zanlının aklanmasının, taraf ülkenin kadına karşı şiddetin, bilhassa tecavüzün, cezalandırılması ile ilgili alınması gereken önlemleri almak konusunda başarısızlığının kanıtı olduğunu ifade etmektedir.

3.2 Başvuru sahibi, davalının aklanmasının taraf ülkenin Sözleşme'nin belirtilen maddeleri altındaki pozitif yükümlülüklerinin ihlali olduğunu savunmaktadır: Madde 2 (c), “kadınların haklarının erkeklerin hakları ile aynı zeminde hukuki korumasını sağlamak ve yetkili ulusal mahkemeler ve diğer kamu kuruluşlarında kadınların karşı her türlü ayrımcılığın önlenmesi için etkili önlemlerin alınması”; Madde 2 (d), “kadına karşı ayrımcılık edimlerinin ya da pratiklerinin her türlüünden sakınmak ve kamu otoritelerinin ve kurumlarının bu yükümlülük ile uyum içinde işlediğinden emin olmak”; ve 2 (f), “kadına karşı ayrımcılığa yol açacak tüm geleneklerin ve pratiklerin (...) şekillendirilmesi ya da lağvedilmesi için (...) gerekli tüm önlemleri almak”

3.3 Başvuru sahibi, Sözleşme'nin 1. Maddesi ve ilgili 19 numaralı Genel Tavsiye Kararı kapsamında aklanma kararının ayrımcı olduğunu ifade etmektedir. Çünkü bu karar tecavüz ve tecavüz kurbanlarına dair toplumsal cinsiyet temelli mitlere ve yanlış kanılara dayanmaktadır; hukuk ya da olgunun kendisinden ziyade art niyet olarak yorumlanmıştır.

3.4 Başvuru sahibi, kararın Sözleşme'nin 5(a) maddesinin ihlaline yol açacak şekilde tecavüze ve tecavüz kurbanlarına dair toplumsal cinsiyet temelli mitlere ve yanlış kanılara dayandığını iddia etmektedir. İlgili maddeye göre, taraf ülkeler “kadın ve erkek stereotiplerine ya da cinsiyetler arasında aşağılık ya da üstünlük olduğu fikrine dayanan ön yargıların, geleneklerin ve tüm diğer pratiklerin önlenmesini sağlamak için, kadınlar ve erkekler arasındaki ilişkinin toplumsal ve kültürel modellerini şekillendirmek” ile yükümlüdürler. Başvuru sahibi, Madde 2 (f), 5 ve 10 (c) hakkındaki 19 numaraları genel tavsiyeye dair özel yorumlara da gönderme yapmaktadır.

3.5 Başvuru sahibi kendi yaşadığı olay ile ilgili ayrıca şunu beyan etmiştir: Mahkeme, aşağıda betimlenen, zanlının aklanmasına sebep olan toplumsal cinsiyet temelli mitlere ve stereotiplere sadık kalmıştır.

3.5.1 İlk mit ve stereotip, tecavüz mağdurunun her fırsatta kaçmayı denediğidir. Başvuru sahibi, kaçmaya çalıştığına dair kanıtların kararda bulanıklaştırıldığını savunmakta ve hâkim Hofileña-Europa'nın kendi aleyhine ayrımcılıkta bulunduğunu iddia etmektedir zira hâkim, tecavüz ile karşı karşıya kalan bir kadının rasyonel ve ideal tepkisinin kaçmak için her fırsatı değerlendirmek olduğu konusunda ısrar etmiştir. Dahası, böylesi bir talebin kadının kendisini korumayı hakikaten başarmasını gerektirdiğini ve bu sebeple tecavüz ihtimalini bile ortadan kaldırdığını ifade etmektedir. Bunun yanı sıra, Temyiz Mahkemesi'nin kararlarına göre kurbanın kaçmayı başaramamasının tecavüzün mevcudiyetini ortadan kaldırmadığını hatırlatmaktadır. Başvuru sahibi, Hâkim Hofileña-Europa'nın, Dr. Lopez ve Dr. Oñate'nin kurbanların tecavüz tehdidinin olduğu durumların yanı sıra tecavüz sırasında ve sonrasında çok çeşitli davranışsal tepkiler gösterdiklerini açıkladıkları uzman görüşlerini dikkate almadığını iddia etmektedir.

3.5.2 Gözdağı verilerek tecavüze uğrayan kurbanın ürkek ya da kolayca sindirilmiş olduğu, başvuru sahibi tarafından sorgulanan ikinci mit ve stereotiptir. Vertido, Mahkeme'nin, çekingen olmayan ya da kolayca sindirilemeyen kadınların cinsel

saldırıları karşısında daha az yaralanabilir olduğunu savunan stereotipi de kalıcılaştırdığını beyan etmiştir. Dahası, Mahkeme'nin tecavüz suçunun bir ögesi olmadığı halde Vertido'nun karakterine ayrıca ilgi göstermesini anlamakta güçlük çektiğini eklemiştir.

3.5.3 Başvuru sahibi tarafından tartışmaya açılan üçüncü bir mit ve stereotip de tehdit sonucunda ortaya çıkan tecavüz vakalarında doğrudan tehdidin açık bir kanıtının olması gerektiği kabulüdür. Başvuru sahibi, ispata dair içerik duyarlıklı bir değerlendirmeyi benimsemekten bir bütün olarak koşulları değerlendiren Mahkeme'nin silahın nesnel mevcudiyetinin yokluğuna odaklandığını ifade etmiştir. Başvuru sahibi ayrıca içtihat ve hukuk teorisinde, tecavüz suçunun kurucu ögesi olarak görülen şeyin güç ögesi değil rızanın yokluğu olduğunu ifade etmektedir. Dahası, Filipinler'in tecavüz yasasındaki güç ya da yıldırma ögesinin 1997 Tecavüz-karşıtı Kanun'un (Cumhuriyet Kanunu No. 8353) yorumu ile uyumlu bir biçimde diğer zorlayıcı koşulları da içerecek şekilde kapsamlı bir biçimde incelenmesi gerektiğini ileri sürmektedir. Daha genel olarak, başvuru sahibi, her koşulda fiziksel şiddete ya da fiziksel şiddet tehdidine dair kanıt talep edilmesinin belli tecavüz türlerinin cezasız kalmasına yol açtığını ya da kadınları cinsel şiddetten etkili biçimde korumayı amaçlayan çabaları tehlikeye düşürdüğünü savunmaktadır.

3.5.4 Zanlı ve kurbanın "tanış olmaktan öte" olmalarının seksüel rızaya dayalı kılması dördüncü miti ve stereotipi temsil etmektedir. Başvuru sahibi, zanlı ile kurban arasındaki herhangi bir ilişki biçiminin cinsel edimin kurbanın rızası ile gerçekleştiğinin geçerli kanıtı olarak ele alınmasının büyük bir yanlış olduğunu belirtmektedir.

3.5.5 Başvuru sahibinin bildirdiği beşinci mit ve stereotip ise, bir tecavüz kurbanının tecavüze saldırarak direnmesinin beklenmesi ve korkudan kaynaklı olarak başvuru sırasında yılarak tepki vermesinin sorunlu bulunmasıdır. Başvuru sahibi, hâkim Hofileña-Europa'nın hükmünün aksine, Vertido'nun başvurular sırasında yılgınlığa düştüğüne dair bir ifadenin olmadığını belirtmektedir. Vertido, aksine, direnebileceği kadar direndiğini ve uzak durduğu anlar olmasının, kendisinin rızasının olmadığını dair çok sayıda sözel ve fiziksel ifadeyi çürüttüğünü ifade etmektedir. Vertido, Mahkeme tarafından "kolayca yıldırılacak çekingen bir kadın" olmayarak algılandığını ifade etmiştir. Cinsel birlikteliğe rızası varmış gibi varsayılmıştır çünkü zanlının edimini sürdürmesine direnmemiştir ve "kaçmak için çok sayıda fırsatı varken kaçmamıştır". Vertido, Mahkeme'nin tecavüz vakalarında "normal" ve "doğal" davranışlara dair bir standardı haksız bir biçimde dayattığını ve bu standartlara uymayanlar karşı ayrımcılık uyguladığını ifade etmiştir.

3.5.6 Zanlının boşalacak şekilde tecavüz edimini sürdürebildiği durumda tecavüz kurbanının diremediği sonucunu çıkarmak ise altıncı mit ve stereotiptir. Başvuru sahibi, zanlının boşalmasının ya da boşalmamasının tecavüz yargılamasında tamamen ehemmiyetsiz bir konu olduğunu, bir suç ögesi olmadığını, cinsel birlikteliğin rızaya dayalı olduğunu ispatlamayacağını ve kurbanın direnişini çürütmeyeceğini ifade etmektedir. Dahası, Mahkeme'nin beyanının, tecavüzün aşk ve arzu ile ilişkili bir şehvet ve aşk suçu olduğuna dair yanlış kavrayışı da desteklediğini ifade etmektedir.

3.5.7 Mahkeme, altmışlı yaşlarında bir adamın tecavüz edebilecek yeterliğe sahip olmadığına dair yedinci miti ve stereotipi esas almıştır. Başvuru sahibi, tecavüz kurbanı olarak, zanlının cinsel hünerini ispatlama yükünü taşımak zorunda olmadığını, bunun tecavüz suçunun bir ögesi olmadığını ve fakat savunmanın

sorunu olduğunu ifade etmektedir. Vertido, bu mit temelinde, altmışlı yaşlarındaki tüm zanlı erkeklerle uygulanması gereken bu mitin, yaşlı bir adamın tecavüzüne uğradığını iddia eden bir insanın olduğu her vakanın zanlının aklanması ile sonuçlanacağını ifade etmektedir.

3.5.8 Hâkimin kendi vakasını karara bağlarken başvurduğu (bkz. paragraf 2.9) “tecavüz vakalarını karara bağlamada başvurulacak rehber ilkeler” kapsamında ifade edilen mitler çerçevesinde, başvuru sahibi tecavüz suçlamasında bulunmanın kolay olmadığını ve tecavüz suçunu çürütmenin zanlı için daha zor olduğunu söylemenin haksız olduğunu beyan etmektedir. Bunu takiben, Vertido bu varsayımın haksız yere ve doğrudan bir biçimde tecavüz kurbanlarını zan altında bıraktığını ifade etmektedir.

3.6 Başvuru sahibi kararın art niyetli olduğunu, hukuki ya da olgusal bir temeli olmadığını iddia etmektedir. Bu bağlamda, hâkim Hofileña-Europa’nın bulguları ve vardığı sonuçlar arasındaki tutarsızlıkların yanı sıra kanıtın deformasyonu zanlının aklanmasına yol açmıştır. Vertido, hâkim Hofileña-Europa’nın, bir yandan Temyiz Mahkemesi’nin tecavüz kurbanının lehine kararlarına gönderme yaparken, öte yandan ikna edici herhangi bir temelden mahrum bir biçimde başvuru sahibinin vakasında uygulanamaz olduklarına hüküm getirmiştir. Başvuru sahibi adil yargılama bahanesi ile yapılan hukuki manevranın art niyetli olduğunu ve Vertido’nun haklarının tamamıyla yok sayılmasına yol açtığını ifade etmiştir. Ayrıca, Sözleşme’nin, “yetkili mahkemenin” kadınların her türlü ayrımcılığa karşı etkili bir biçimde korunmasını gerektiren 2 (c) Maddesi’ne gönderme yapmaktadır. Toplumsal cinsiyet temelli mitlere ve yanlış kanılara ya da kişinin art niyetli okumasına dayanan kararların, adil, tarafsız ve yetkin bir karar olarak eli alınmasının güç olduğunu belirtmektedir.

3.7 Başvuru sahibi, sekiz sene boyunca dava takibine katlandığını ve kendisi ile birlikte ailesinin de davasının kamusal ele alınış biçiminden ziyadesiyle rahatsız olduğunu ifade etmiştir. Bununla birlikte, tecavüzün ardından Davao Kent Odası’ndaki Yetkili Müdürlüğü görevinden istifa etmeye zorlanmış ve eski işvereni tarafından kendisinin yerine, benzer olayların yaşanmasına engel olmak için (iki katı maaş ödedikleri) bir erkek çalışan aldıkları konusunda bilgilendirilmiştir. Başvuru sahibi ve ailesi, başvuru sahibinin zengin ve nüfuzlu bir adamı yargılamaya cesaret etmesi sebebiyle toplumun düşmanlığını kazanmış ve taşınmak zorunda kalmışlardır. Tüm bu etmenlerin, tecavüzün yanı sıra Devlet’in kendisini ve ailesini korumayışının, doğrudan bir sonucu olarak yaşadığı post-travmatik stres bozukluğunu ağırlaştırdığını savunmaktadır. Fiziksel ve zihinsel bütünlüğünün de olumsuz etkilendiğini belirten başvuru sahibi kendisine yeni bir hayat kuramayacak hale gelmiştir. İşten çıkarılması ardından yeni bir iş bulması mümkün olmamıştır. Son olarak, hâkim Hofileña-Europa’nın ayrımcı kararının kendisini yeniden mağdur ettiğini, kararın açıklanması ardından uzun süreli bir depresyon yaşadığını ve başvuruda bulunmak için gerekli irade ve enerjiye sahip olmak için uzun bir süreye ihtiyaç duyduğunu ifade etmiştir.

3.8 Başvuru sahibi, kendi yaşadığı vakanın münferit olmadığını, mahkemelerin kadına karşı ayrımcılık yapan ve tecavüz kurbanları hakkındaki ayrımcı inanışları pekiştiren pek çok tecavüz kararından birisi olduğunu savunmaktadır. Vertido, bu gibi sinsi yargıların kadınların haklarını ve özgürlüklerini ihlal ettiklerini, hukuk karşısında eşit korumaya sahip olduklarını reddettiklerini, maruz kaldıkları zulme etkili ve adil bir çözüm bulma hakkından mahrum bıraktıklarını ve kadınları

erkeklerin tahakkümüne boyun eğmeye devam etmek zorunda bıraktıklarını savunmaktadır. Başvuru sahibi, 1999-2007 arasında çözüm arayan tecavüz kurbanlarına uygulanan sistemik ayrımcılığı yedi vaka üzerinden aşağıdaki gibi sınıflandırmıştır:

- (a) “Canım savunması” ya da benzerleri, cinsel birlikteliğin rızaya dayalı olduğunu varsaymaktadır çünkü şikayetçi ile zanlı arasında mahrem ya da cinsel birliktelik daha önce olmuştur ya da olmaktadır.
- (b) Mahkemenin, şikayetçinin iddia edilen tecavüzden önce, tecavüz sırasında ya da tecavüzden sonraki şikayetçinin davranışını, şiddete uğradığını iddia eden bir kadının “doğal” tepkisi olmadığı mantığını takip ederek değerlendirmesi.
- (c) Zanlı ya da şikayetçinin yaralanmaması,
- (d) Şikayetçiye uygulanan şiddetin, tehdidin ya da yıldırmanın doğası, oranı ya da şiddeti ve alımlanan etkileri.
- (e) Rıza anlayışı ve nasıl dışa vurulduğu ya da ilişkilendirildiği.

3.9 Başvuru sahibi, Filipinler Tecavüz Kanunu ve Temyiz Mahkemesi’nce yorumlanışını bir çelişkiler yumağı olarak tarif etmektedir. Ayrıca, 25 yılı aşkın süredir Sözleşme’yi imzalayan Filipinler’in, içtihat mitler, yanlış kanılar ve ayrımcı varsayımlar sebebiyle tecavüz kurbanların hukuki olarak dezavantajlı konumlandırıldığını ve maruz kaldıkları şiddeti tazmin etme şanslarını açık bir biçimde düşürdüğünü iddia etmektedir. Başvuru sahibi, gerçekte olduğundan çok daha az tecavüz vakasının mahkemelerde görülmesinin sebebinin kurbanların, adalet arayışlarının yol açacağı damganın, hukuki süreç için gerekli güvenin yokluğunun ve uygun çözüme ulaşma konusunda başarısızlığın yol açtığı korkusu ile ilgili olarak açıklamaktadır.

3.10 Başvuru sahibi dahası, tecavüz davalarının yargılama sistemine erişim önceliği olan kolluk kuvvetlerinin ve savcılık ofislerinin titiz gözetimine maruz kalması ve mahkemenin bir tecavüz vakasını reddetmesinin toplum cinsiyet temelli mitler ve yanlış kanıları beslemesi sebebiyle tecavüz kurbanını nihayetinde yeniden mağdur ettiğini savunmaktadır.

3.11 Başvuru sahibi hâkim Hofileña-Europa ve tüm diğer hakimlerin tecavüz davalarındaki kararlarının, cinsel suiistimalin dinamiklerinin yetkin anlaşılmasına dair gerekli eğitimden mahrum olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca, tecavüzüne dair ceza kanunu düzenlenmesi, Cumhuriyet Kanunu No. 8505’e koruyucu tedbirlerin konulması gibi hukuki reformların, Kanunun mağdurlar için yeterli ve etkili hukuki çözümler sunmadığı sürece ehemmiyetsiz olduğunu ifade etmektedir. Filipinler Yargı Akademisi ve Temyiz Mahkemesi Heyeti’nin Yargılama Sürecinde Toplumsal Cinsiyet Odaklı Çözüm eğitiminden haberdar olan ve ayrıntılı bir biçimde sunan başvuru sahibi, kadın tecavüz kurbanlarına ve diğer cinsel şiddet biçimlerine dair önyargıların yaygınlığı göz önünde bulundurulduğunda, halihazırda yapılması gereken çok şey olduğunu ifade etmektedir. Yargılama eğitimlerinin, bilhassa cinsel şiddet ve tecavüze odaklanan birimlere ihtiyaç duyduğunu savunmaktadır. Başvuru sahibi, hakimlere cinsel şiddet ya da yetişkinleri kapsayan tecavüz vakaları konusunda eğitim verilmesine dair herhangi bir program olmadığını ifade etmektedir.

3.12 İç hukuk yollarının tüketilmesi konusunda başvuru sahibinin beyanı, zanlının aklanmasının süreci kurban aleyhine sonlandırıldığı şeklindedir. Dahası, Filipinler

anayasası gereğince, hukuki aklanmaya karşı bir girişimde bulunmasının engelleneceğini çünkü sanığının aynı suçtan iki defa yargılanmasını yasaklayan anayasal aynı suçtan iki defa yargılanmama hakkının bunu gerektirdiğini belirtmektedir. Mahkemenin, aklanma vakalarında özel koşullara bağlı olarak başvurulabilecek, Gözden Geçirilmiş Hükümleri'nden 65. Hüküm gereğince temyize başvuru hakkını olduğu sıra dışı durumların varlığı özelinde, başvuru sahibi mevcut davada gerekliliklerin sağlanmadığını ifade etmektedir. Öncelikle Mahkeme'nin kararının, yargılama sırasında bir hatanın ya da yargılamanın imkansızlığına yol açacak bir hatanın olması sebebiyle hükümsüz ve geçersiz olduğunun ispatlanması gerekmektedir. İkinci olarak, Kanun sadece Başsavcılık tarafından temsil edilen Filipinliler için uygulanabilir, bizzat kurbanın kendisi için değil. Üçüncü olarak da Başsavcılığın Kanunun hükmünü aklanmadan sonraki 60 gün içerisinde kullanması gerekmektedir.

3.13 Başvuru sahibi, konunun herhangi bir uluslararası soruşturma ya da yasa prosedürü gereğince şimdiye kadar ve şimdi değerlendirilmediğini ifade etmektedir.

3.14 Başvuru sahibi Heyet'ten kendisinin ayrımcılık kurbanı olarak değerlendirmesini ve taraf ülkenin Sözleşme'nin madde 2 (c), (d) ve (f) altındaki yükümlülüklerini yerine getirmek konusunda başarısız olduğunu soruşturmasını talep etmektedir. Ayrıca Heyet'ten taraf ülkenin, başvuru sahibinin maruz kaldığı fiziksel, zihinsel ve toplumsal zararı ve haklarının ciddi bir biçimde ihlal edilmesini karşılayacak, terapisine ve diğer tedavilerine devam etmesini sağlayacak tazminatı şahsına sunmasını sağlamasını talep etmektedir.

3.15 Başvuru sahibi ayrıca, taraf ülkenin yargı mekanizmasının Hakim Hofileña-Europa'yı soruşturmasını, zanlıyı aklanması kararının hakim olan edimleri kapsamında olup olmadığının incelenmesini, bu inceleme kapsamında önceki görevlerindeki idari edimlerinin de mercek altına alınmasını; hakimler ve savcılar için, cinsel konuları ve cinsel şiddetin psiko-sosyal etkilerini anlamalarını, tıbbi ve diğer kanıtları uygun bir biçimde değerlendirmelerini, vakaları incelerken ve karara bağlarken uluslararası bir yaklaşım benimsemelerini ve cinsel şiddet ve cinsel şiddet kurbanlarına dair mitlerden ve yanlış kanılardan kurtulmalarını sağlayacak şekilde tasarlanmış özel bir cinsel şiddet eğitim programı geliştirmesini sağlamasını talep etmektedir. Böylesi bir program, hakim ve savcıların aldığı böylesi bir eğitimin etkililiğini izleme ve değerlendirme sistemini de içermeli; tecavüz ve diğer cinsel şiddet biçimlerine dair, ayrımcı uygulamalardan ve yaklaşımlardan ve Sözleşme ve diğer insan hakları sözleşmeleri kapsamında güvence altında alınan hakların ihlalden sakınarak ciddi bir biçimde hukukun gözden geçirilmesini sağlamalı; tecavüz ve diğer cinsel saldırı vakalarında mahkeme kararlarının izlenmesini sağlayarak, karar verme süreçlerinden doğru standartlara ve Sözleşme'nin ve diğer insan hakları sözleşmelerinin hükümlerine uyumluluklarını güvence altına almalı; savcılık ofislerinde ve mahkemelerde belgelenen cinsel şiddet vakalarının sayılarını, reddedilen dava sayılarını ve reddedilme nedenlerini derleyerek analiz etmeli; zanlının kurbanın cinsiyeti temelinde ayrımcılığa maruz kalmasına bağlı olarak aklandığı durumlarda, tecavüz kurbanlarının temyiz hakkını saklı tutmalıdır.

3.16 Başvuru sahibi ayrıca Heyet'ten taraf ülkenin Kongre'ye tecavüz ve diğer cinsel şiddet türlerine dair yasaları, kolluk güçleri, savcılık ofisleri ve mahkemelerde yürütmelerini ve uygulamalarını gözden geçirmesini tavsiye etmesini talep etmektedir. Bu şekilde ayrımcı pratiklere ve doktrinlere yol açan kanun hükümleri ortadan kaldırılabilir ya da iyileştirilebilir; tecavüzün kurbanın rızasının olmayışı ile ilgili olduğu netleştirilebilir; 1998 tarihli Tecavüz Kurbanı ile

Dayanışma ve Koruma Kanunu (Cumhuriyet Kanunu No. 8505) uygulanması için yeterli kaynak sağlanabilir. Bilhassa, her ilçede ve kent merkezinde tecavüz kriz merkezlerinin kurulması yükümlülüğü ile, tecavüz ve diğer şiddet türlerinin kurbanları için ulaşılabilir ve erişilebilir uygun destek hizmetleri güvence altına alınmış olur.

3.17 Son olarak, başvuru sahibi, genel anlamda, kadın insan haklarına, bütün cinsel şiddet biçimlerinden kurtulmuş olma hakkı dahil olmak üzere, saygı gösterilmesini, söz konusu hakların korunmasını, desteklenmesini ve hayata geçirilmesini; tecavüz ve diğer şiddet biçimlerinin soruşturulması, yargılanması ve cezalandırılması aşamalarında gerekli önlemlerin alınmasını; cinsel şiddet kurbanları için, gerekli olduğu durumlarda etkili ve adil şikayet mekanizmalarının sağlanmasını yanı sıra ücretsiz, yetkin ve duyarlı hukuki desteğe erişimlerinin güvence altına alınmasını çağlayacak çabalarda bulunulmasını; cinsel şiddet kurbanlarının ve ailelerinin uygun koruyucu ve destekleyici servislere ulaşmasını sağlayacak çabalarda bulunulmasını; kolluk kuvvetlerinde, savcılık ofislerinde ve yargılama esnasında rüşvet ve yığıntının, tecavüz ve diğer cinsel şiddet vakalarının bastırılmadığı ya da reddedilmediğinden emin olacak şekilde ciddi bir biçimde ele alınıp soruşturulmasını ve talep etmektedir.

4. Taraf ülkenin kabul edilebilirlik ve esas hakkındaki gözlemleri

4.1 Taraf ülke 7 Temmuz 2008 tarihli sunuşunda, aklama hükmünün nihai olduğunu ve bu gibi bir aklamının esaslarının yeniden değerlendirilmesinin zanlıyı aynı suç sebebiyle riske atacağını ifade etmiştir. Taraf ülke ayrıca aklama hükmünün, yine de temyiz kudretinin ne ölçüde suiistimal edildiğini gösterebilmek için, uygun bir imza ile temyizde hükümsüz kılınabileceğini ifade etmiştir. Hükmün kanuni altyapısı Mahkeme İchtüzüğü 1. Bölüm 65. Hükümde görülebilir.

4.2 Taraf ülke, başvuru sahibinin olağanüstü temyiz hukukunun “kurbanın kendisine değil, sadece Başsavcılık Ofisi tarafından temsil edilen müşteki tarafı olarak Filipinler Halkı’na uygulanabilir olduğu” ve “bizzat kendi başına ya da hukuki danışmanı aracılığıyla temyiz için gerekli imzayı sunamayacağı” iddiasını kabul etmemektedir. Taraf ülke, Mahkeme İchtüzüğü 1. Bölüm 65. Hüküm uyarınca, mağdur tarafından yapılmış ve kabul edilmiş temyiz başvuruları olduğundan söz etmektedir. Bu bağlamda, Temyiz Mahkemesi özelinde, *People v. Calo, Jr.*² vakasına, daha önceki *Paredes v. Gopengco*³ vakasına referansla, “kamu davalarında olmuş taraflar ‘mağdur insan(lar)’ olarak, Mahkeme İç Tüzüğü’nün kendi amaçlarına uygun özgürlükçü ruhunu ile uyumlu 65. Hükümün 1. ve 2. alt başlıkları bağlamında yasaklanma ve temyiz için özel sivil edimde bulunabilecek nüfuza ve karaktere sahiptir”. Temyiz Mahkemesi’nin, bir dizi vakada, gerçek adaleti sağlamak konusunda daha başarılı olması adına Mahkeme İç Tüzüğü’nün hükümlerinin uygulanmasını esneten taraf ülke, başvuru sahibinin Filipinler anayasası kapsamında hukuki bir şansı olmadığını iddia edemeyeceğini zira kendisinin temyize giden kanuni yollardan men edilmediğini ifade etmiştir.

² *People v. Calo, Jr.*, 186 Supreme Mahkeme Raporları 620 (1990).

³ *Paredes v. Gopengco*, 29 Supreme Mahkeme Raporları 688 (1969).

5. Başvuru sahibinin taraf ülkenin kabul edilebilirlik ve esas hakkındaki gözlemlerine dair yorumları

5.1 Başvuru sahibi, 26 Eylül 2008 tarihli sunuşunda taraf ülkenin Vertido'nun bizzat kendisinin temyize gidebilecek kanuni yollardan yararlanabileceği yönündeki iddiasını kabul etmemektedir. Kurbanın kamu davalarındaki rolüne binaen, Vertido kamu davalarının "Filipinler Halkı" adına, mahkemede müşteki taraf olarak görünen suçlu lehine görüldüğünü ve kurbanın rolünün kovuşturmanın tanığı olmak ile sınırlandırıldığını belirtmiştir. "Özel şikayetçi", "özel suçlu taraf" ya da "şikâyet eden tanık" olarak da adlandırılan kurbanın çıkarı, cezai davada kurumsal karşılığını bulan hukuki sorumluluk ile sınırlandırılmıştır. Dolayısıyla, başvuru sahibi, zanlının davanın esası temelinde aklanması ardından davanın takipçisi olduğunu göz önünde bulundurarak, taraf ülkenin başvurusunu yanılıcı bulmaktadır.

5.2 İç hukuk yollarının tüketilmesine dair ise, başvuru sahibi, kendisinin faydalanabileceği iddia edilen Mahkeme İç Tüzüğü'nün 65. Hükmü altındaki temyiz başvurusu ilkelerinin kendisi için uygulanabilir olmadığını ve etkili bir sonuç sağlamaktan mahrum olduğunu ifade etmektedir. Bu başvuru haklarla ilgili bir konu değildir ve yargının takdir yetkisiyle nadiren uygulanmaktadır. Temyiz Mahkemesi'nde görülen çok sayıda davaya gönderme yapan başvuru sahibi, bu gibi bir kanunun uygulanması için Mahkeme İç Tüzüğü'nde belirtilen hükümlere ek olarak aşağıda sıraladığı gerekliliklerin kati biçimde uygulandığını ifade etmektedir: Öncelikle, başvuru sahibinin temyiz merciinin erişilemez olduğunu ya da kendisinin ifade ettiği sıkıntıları aleyhine olağan hukuki işleyiş dahilinde yalın, seri ya da yeterli bir aracının olmadığını ispatlaması; İkinci olarak, temyiz emrini verebilecek yegane makamın, yargılanmanın gerçekleşmemesine yol açacak ihtiyati büyük oranda suiistimal eden bir heyetin varlığından kaynaklı yargılama hatalarının düzeltilmesi ve savunma makamının kanıtı ve olgusal bulguları düzeltmesi gerekliliğinin doğması. Dolayısıyla, temyiz başvurusu mutlaka hukuki temelde olmalıdır çünkü savunma makamı hukuki sınırlarda davrandığı sürece, kendisinden kaynaklanan herhangi bir hata yargı hatasından fazlasına mal olmayacaktır; bu hata ancak temyiz ile gözden geçirilebilir ya da düzeltilebilir. Temyiz için özel bir hukuki dava ancak ve ancak temyiz kudreti büyük ölçüde suiistimali ilan edilmiş ve bu suiistimalin büyüğü sebebiyle erkin tutku ya da kişisel düşmanlık saikleri ile rastgele ve despotik tavır ile uygulandığı durumlarda ortaya çıkmaktadır. Temyiz kudretinin suiistimali aşikâr ve devasa olmalıdır ki pozitif ödevden sakınılmasına ya da söz konusu ödevin ifasının sanal reddine ya da yasa ile uyumlu edime mal edilebilsin. Bu dava özelinde, başvuru sahibi, her ne kadar mağdur olarak temyize gitme hakkının olabileceğini kabul etse de aklanmanın yargılama hataları ile ilgili olmadığını ve fakat yetki hataları ve ikili yargılamanın önündeki anayasal engel ile ilgili olduğunu ve bu sebeple kanun yolu önünde bir engel teşkil etmediğini göstermeyi tercih edeceğini belirtmiştir. Başvuru sahibinin durumunda, maruz kaldığı cinsiyet temelli ayrımcılık yargılama hatası olarak kolaylıkla reddedilebilir. Zanlının ikili yargılama karşısında sahip olduğu hak göz önünde bulundurulduğunda, Mahkeme kurbanın hâkime atfettiği herhangi bir hatayı basitçe yargı hatası olarak ele alabilir. Dahası, başvuru sahibi kendisinin, mahkemenin sahip olduğu olgusal bulgulara saygı duyulması gerektiği yönündeki dogmatik kuralı aşmak zorunda kaldığını ifade etmektedir. Son olarak, başvuru sahibi temyiz mahkemesine gidebilmek için baskı, dilekçelerin ve hacimli eklerin yeter sayıda çoğaltılmasının yanı sıra önleyici mahkeme defteri harcının ödemesinin beklendiğini ifade etmiştir. Başvuru sahibi, bu minvalde, temyiz başvurusunun

İhtiyati Protokol'ün 4. Maddesi 1. paragrafında belirtildiğinin aksine güçlükle "erişilebilir" ve güçlükle "etkili" olduğu sonucuna varmıştır.

5.3 Dahası, başvuru sahibi taraf ülkenin andığı iki davanın başvuru sahibinin Temyiz Mahkemesi'ne gidebilme şansının kendi durumuna uygulanabilir olmadığını ifade etmektedir. Bu vakalar, devamı gelmeyen hükümler, özel olarak engelleme hareketini tanımayan bir hüküm ve kefarete hükümünü içermekte; başvuru sahibinin vakasında olduğu üzere, mahkemenin esas temelinde usule uygun olarak ilan ettiği nihai bir aklamaya kararını içermemektedir. Dolayısıyla, bu vakaların hiçbirisi kurbanın Temyiz Mahkemesi'nde, aklanma kararını içerecek bir temyiz davasını, hukuki olarak temsil edilmesini destekleyecek bir girişimi başarılı biçimde başlatmış varsayılmaz.

5.4 Başvuru sahibi, Temyiz Mahkemesi'nin hukuki bir kamu davasındaki tecavüz kurbanının ya da herhangi bir mağdur tarafın, özel bir hukuki davanın temyizi ile, sunulan kanıt temelinde ve davanın esasında uygun olarak zanlının aklanmasını tersine döndürecek ya da hükümsüz kılacak bir hukuki duruşu özel olarak tanıyacak bir kararı olmadığını eklemektedir. Aslında, *People v. Dela Torre* davasında Temyiz Mahkemesi "bir kamu davası kapsamındaki kovuşturmanın, temyizi hükümsüz kılmak ya da uygulanan cezayı arttırmak gibi bir karara bağlanamadığını" çünkü zanlının ikili yargılanmaya karşı hakkını ihlal etmek anlamına geldiğini açıklamaktadır. Hâkimin resmi olmayan bir açıklamasında, "bir aklanmayı hükümsüz kılmanın ya da cezayı arttırmanın tek yolu, takdir yetkisinin vahim ihmali göstermek için uygun bir temyiz başvurusu" olduğu ifade edilmiştir. Fakat şunu da net biçimde ifade etmiştir: "Eğer talep, sınıflandırılmasından bağımsız olarak, mahkemenin bulgularının olağan bir değerlendirmesini *a quo* güçlükle andırıyorsa, ikili yargılamaya dair anayasal hak ihlal edilecektir. Bu gibi bir başvuru, Anayasa'nın, Mahkeme İç Tüzüğü'nün ve cari yargılamanın ikili yargılama emrini ifade etmektense, temyiz başvurusunu temyize dönüştürmeye denktir."⁴ Başvuru sahibi, temyiz için başvuruda bulunsaydı eğer, Mahkeme'ye insan hakları ve cinsiyet temelli ayrımcılığa dair standartlar temelinde "mahkemenin bulgularının *a quo* değerlendirmesi" ile yürütülmesini talep edeceğini ifade etmiştir.

5.5 Başvuru sahibi, Devlet'in suçları uygun ve etkili bir biçimde kovuşturma yükümlülüğünde olduğunu ve suçların uygun ve etkili kovuşturulması yükünün kurbanın omuzlarına yüklenmesinin, başvuru sahibinden cinsiyet temelli ayrımcılık sebebiyle mahkemenin başarısız olduğu durumlarda kaynak mahrumiyetine ve tözel ve prosedürle ilgili kanun tarafında yoluna konulan engellere rağmen temyiz yoluna giden kendisinin her koşulu zorlamasını beklemenin büyük ölçüde haksız ve uygunsuz olduğunu ifade etmiştir.

⁴ *People v. Dela Torre*, 380 bahsedilen Temyiz Mahkemesi Raporları 596 (2002), bkz. *People v. CA and Maquilting*, G.R. No. 128986, 21 Haziran 1999.

6. Heyetin kabul edilebilirlik değerlendirmesi öncesi belli konular ve yöntem

6.1 Heyet, kırk dördüncü oturumu (20 Temmuz-7 Ağustos 2009) sırasında, başvurunun kabul edilebilirliğini Heyet'in 64 ve 66 numaralı usule dair hükümler kapsamında ele almıştır. Başvuru konusunun herhangi başka bir uluslararası soruşturma ya da yasa kapsamında incelenmediği tespit edilmiştir.

6.2 İhtiyati Protokol'ün iç hukuk yollarının tüketilmesini öngören 4. Maddesinin 1. paragrafı uyarınca, Heyet başvuru sahiplerinin kendileri için erişilebilir ve iddia edilen ihlalleri cezalandırılması konusunda kendilerine yardımcı olabilecek tüm iç hukuk yollarını kullanmaları gerektiğini belirtmiştir. Heyet, başvuru sahibinin şikayetlerinin merkezini mahkemenin kararının üzerine bina edilişi ve zanlının aklanmasından bağımsız olarak başvuru sahibinin yeniden mağdur edilmesine yol açtığı iddia edilen tecavüz ve tecavüz kurbanları hakkındaki toplumsal cinsiyet temelli mitlere ve stereotipler ile ilişkili oluşu olarak ele almıştır. Aklanma hükmünün doğrudan doğruya nihai olduğu ve böylesi bir aklanmanın esaslarının yeniden değerlendirilmesinin zanlıyı aynı suçtan yargılanmanın risklerine maruz bırakacağına dair hem başvuru sahibinin hem de taraf ülkenin açıklamaları kaydedilmiştir. Ayrıca, taraf ülkenin İhtiyati Protokol'ün 4. Maddesi 1. paragrafı uyarınca, başvuru sahibinin Mahkeme İç Tüzüğü'nün 1. Bölümü 65. Hükmü uyarınca hakkı olan temyize gitmesini mümkün kılan özel yasadan faydalanmaması sebebiyle iç hukuk yollarını tüketmemesine bağlı olarak başvurunun kabul edilemez ilan edilmesi yönündeki talebi de kaydedilmiştir. Heyet tarafından, başvuru sahibinin, temyize gitme hakkının kendisi için erişilebilir olmadığı, Filipinler hukuk sistemi içerisinde kamu davalarının "Filipinler Halkı" adına görüldüğü ve temyiz hakkının Başsavcı Ofisi tarafından temsil edilen "Filipinler Halkı" için erişilebilir olduğu ancak kurbanın kendisi için olmadığı yönündeki yanıtı kaydedilmiştir. Ayrıca, başvuru sahibinin, eğer söz konusu yasaya başvurabilseydi bile, temyiz emrinin yegâne karşılığının yargı yetkisi hatalarının düzeltilmesi olacağı, karar hatalarını içermeyeceği ve maruz kaldığı cinsiyet temelli ayrımcılığın, temyiz başvurusu sırasında olsa olsa karar hatası olarak ele alınacağı yönündeki beyanı da kaydedilmiştir. Heyet, taraf ülkenin bu iddiasına itiraz etmemiştir. Dahası, temyiz emrinin bir özel kanun yolu olduğu not edilmiştir. Heyet, dolayısıyla, temyiz yolunun başvuru sahibi için erişilebilir olmadığı sonucuna varmıştır.

6.3 Heyet, başvuru sahibinin Sözleşme'nin madde 2 (c), (d), (f) ve 5 (a) maddeleri ile ilişkili iddialarının, kabul edilebilirlik amaçları için yeterli biçimde doğrulandığı fikrinde olup, 28 Temmuz 2009'da başvurunun kabul edilebilir olduğunu ilan etmiştir.

7. Esasa dair taraf ülkenin değerlendirmeleri

7.1 Taraf ülkeden, 3 Eylül 2009 tarihinde 28 Temmuz 2009 tarihli kabul edilebilirlik kararının bildirilmesini takiben, 31 Ekim 2009 tarihi itibarıyla yazılı açıklamalarını ya da iddialarını sunması talep edilmiştir. Hiçbir yanıt verilmemesi üzerine, 15 Ocak 2010 tarihinde taraf ülkeye bir hatırlatma notu gönderilerek, ek yorumlarını en geç 28 Şubat 2010'da iletmeye davet edilmiştir. 1 Temmuz 2010'da taraf ülke, önceki gözlemlerini yinelediği yorumlarını sunmuş, başvuru sahibinin temyiz hakkının açık olduğunu beyan etmiştir. Her ne kadar bu durum Mahkeme İç Tüzüğü kapsamında özel bir hukuki dava olarak sınıflandırılmış olsa da bu gibi başvurular kamu davaları için de erişilebilirdir. Dolayısıyla, başvuru sahibinin

usulde yargı yetkisinin yokluğuna ya da aşırılığına mal olan, temyiz yetkisinin vahim bir ihmali olduğu temelindeki temyiz başvurusunun, zanlının aklanma hükmünü feshedebileceği tespit edilmiştir.

7.2 Başvuru sahibinin, Filipinler Tecavüz Kanunu özelinde Temyiz Mahkemesi'nin yorumunun bir "çelişkiler toplamı" olduğu yorumuna binaen, taraf ülke Temyiz Mahkemesi'nin kararlarının bir davadan diğerine değişmesini olsa olsa Mahkeme'nin her vakayı kendine has özellikleri temelinde dikkatli bir biçimde, erişilebilir kanıtları göz önünde bulundurarak, özgül senaryolar ve bireysel davranış ışığında ele aldığını gösterdiğini ifade etmiştir. Taraf ülkeye nazarında, Mahkeme'nin böylesi bireyselleşmiş ve öznel değerlendirmesi masumiyet karinesi ilkesi ile uyumludur. Taraf ülke, başvuru sahibinin ihtilaflarının değerlendirilmesinin tecavüz sebebiyle yargılanan masum insanların mahkumiyetine yol açabileceğini ifade etmiştir. Son olarak, taraf ülke yargı sisteminde toplumsal cinsiyet temelli yaklaşımlar için eğitim programları geliştirmenin değerlendirildiğini beyan etmiştir.

8. Esasların değerlendirilmesi

8.1 Heyet, İhtiyati Protokol'ün 7. Maddesi 1. Paragrafı uyarınca başvuru sahibi ve taraf ülke tarafından sunulan bilgiler ışığında söz konusu başvuruyu değerlendirmiştir.

8.2 Heyet, başvuru sahibinin Davao Kenti Bölge Mahkemesi'nde hâkim Hofileña-Europa'nın kararının tecavüze ve tecavüz kurbanına dair toplumsal cinsiyet temelli mitlere ve yanlış kanılara dayandığı ve 1930 tarihli Gözden Geçirilmiş Ceza Kanunu'nun 335. Maddesi uyarınca, suçu işlediği iddia edilen failin aklanmasına yol açtığını iddiasını göz önünde bulunduracaktır. Bu durumun başvuru sahibinin haklarının ve taraf ülkenin Sözleşme'nin 2 (c), (f) ve 5 (a) maddelerine bağlı hukuki süreçlerde ayrımcılığı önleme yükümlülüklerinin ihlaline yol açıp açmadığını da değerlendirecektir. Heyet'e gelmeden önceki süreç, yukarıda sözü edilenler ile sınırlıdır. Heyet, bu durumun olguların değerlendirilmesinde ülkenin kendi otoritelerinin konumunu değiştirmedeğini ya da iddia edilen failin kriminal sorumluluğuna karar verilmediğini vurgulamaktadır. Heyet, ayrıca, eldeki vaka için daha az geçerli olduğunu varsaydığı 2 (d) uyarınca taraf ülkenin yükümlülüklerinde ihlal olup olmadığı sorununa müdahil olmayacaktır.

8.3 Başvuru sahibinin madde 2 (c) ile ilişkili iddiaları özelinde Heyet, Sözleşme metninin bir çözüme dair hakkı açıkça sunmadığını teslim ederken, bu gibi bir hakkın Sözleşme'de 2 (c) özelinde işaret edildiğini kabul etmektedir. Buna göre, taraf ülke "kadınların haklarını erkeklerin hakları ile eşit bir temelde hukuki olarak korumalı ve yetkili ulusal mahkemeler ve diğer kamu kurumları aracılığıyla kadınların her türlü ayrımcılığa karşı etkili bir biçimde korunmasını güvence altına almalıdır". Heyet, söz konusu davanın 1997'den 2005'e kadar kovuşturulduğu gerçeğini tartışmasız biçimde kabul etmiştir. Bir yasanın etkili olabilmesi için, tecavüz ve cinsel suçlara dair bir davanın hükme bağlanmasının adil, bütünlüklü, vakitli ve hızlı bir biçimde ele alınması gerektiğini ifade etmiştir.

8.4 Komite, Sözleşme'nin tüm Devlet organları üzerindeki yükümlülükleri hatırlatarak, Devlet tarafında yer alan organların Sözleşme'nin gerekliliklerini ihlal eden hukuki kararlardan sorumlu tutulabileceğini bildirmiştir. Madde 2 (f) ve 5 (a) ile, taraf ülkenin sadece mevcut yasaları ve düzenlemeleri değil ve fakat aynı zamanda kadına yönelik ayrımcılığa yol açan gelenekleri ve pratikleri de dönüştürecek ya da ortadan kaldıracak uygun tedbirler almakla yükümlü olduğunu kaydetmiştir. Bu açıdan, Heyet, stereotipleştirmenin kadınların adil ve yalın yargı hakkını etkilediğini ve yargı makamının kadınların ya da genç kızların ne olması gerektiği ya da nadiren tecavüz kurbanını ya da daha genel anlamda toplumsal cinsiyet temelli şiddet kurbanını betimleyen önyargılı düşünceler temelinde tecavüz gibi bir durumla karşılaştıklarında ne yapmaları gerektiğine dair esnek olmayan standartlar yaratılması konusunda önlem alması gerektiğini vurgulamaktadır. Heyet, ayrıca, kadına yönelik şiddete dair 19 numaralı genel tavsiyesini de hatırlatmaktadır. Bu genel tavsiye, taraf ülkelerin devlet dışı aktörlerin "...Sözleşme dahilinde ayrımcılık, hükümetler tarafından ya da hükümetler lehine edimler ile sınırlandırılmaz..." ve "genel uluslararası yasa ve belli insan hakları sözleşmeleri kapsamında, devletlerin de, hakların ihlalini engellemek konusunda önlemler almakta ya da şiddet edimlerini sürdürmekte ve cezalandırmakta ve tazminatın sağlanmasında başarısız olunmasında sorumluluk sahibi olabileceği" beyanlarının hesap sorulabilir olup olmadığını da açıklamaktadır. Buradaki özel davada, taraf ülkenin 2 (f) ve 5 (a) maddeleri temelinde toplumsal cinsiyet stereotiplerini ortadan kaldırmak için kanun düzenlemesi yükümlülüğü ve başvuru sahibinin tüzel mücadelesinde toplumsal cinsiyet duyarlılık seviyesi ışığında yorumlanmalıdır.

8.5 Heyet, Mahkeme'nin gözden geçirilmiş 1930 tarihli Ceza Kanunu'nun tecavüze dair hükümlerini uygulamak ve benzer biçimlere sahip tecavüz davalarını karara bağlamak için *stare decisis* doktrini altında tüzel teamüllerden türeyen, rehber ilkelere bağlı kaldığı sonucuna varmıştır. Heyet, yargılamanın başından beri, gözden geçirilen tecavüz davalarında kullanılan üç genel rehber ilkeye referans verildiğini kaydetmiştir. Bu anlayışa göre, bu rehber ilkeler kararda açıkça ifade edilmemiş olsalar bile davanın ele alınışında etkili olmuşlardır. Heyet bu ilkelerden özellikle bir tanesinin, "tecavüz suçlamasının rahatlıkla yapılabileceği" yönündeki ilkenin toplumsal cinsiyet çelişmesini bünyesinde taşıdığını ifade etmektedir. Başvuru sahibi tarafından sınıflandırılan ve yargılama sürecinin tamamına yayıldığı iddia edilen toplumsal-cinsiyet temelli mit ve stereotiplere göre (bkz. paragraf 3.5.1-3.5.8), Heyet, kararı belirleyen temel koşulların dikkatlice incelenmesi ardından şu konuları not etmiştir. Her şeyden önce, yargı, fiziksel direnci tecavüz vakasını tarif edecek bir öge olarak ele alamaz; duygusal baskı altında insanların farklı tepkiler vereceğini, kurbanın kaçmayı başaramamasının tecavüzün mevcudiyetini yok etmediğini ve "kanunun, hiçbir durumda tecavüz kurbanına direndiğini ispatlama yükünü yüklediği" gerçeğini kabul eder. Ancak nihai karar, hâkimin başvuru sahibinin tecavüzden önce, tecavüz sırasında ve tecavüzden sonra koşullara, karakterine ve kişiliğine bağlı olarak nasıl davranması gerektiğine dair beklentiler karşısında güvenilirliğini değerlendirirken bu ilkeleri uygulamadığını göstermektedir. Karar, hâkimin sonuca başvuru sahibinin bir yandan direnirken diğer yandan teslim oluşunu sorun olarak görüp vardığını göstermektedir. Heyet, Mahkeme'nin "kurbanın kaçmayı ve kaçmaya teşebbüsü başaramaması tecavüzün mevcudiyetini yok saymaz" ilkesini uygulamadığını ve bunun yerine başvuru sahibinden "kolayca yıldırılabilircek çekingen bir kadına" has belli bir davranışı sergilemesini beklediğini kaydetmiştir. Karardan açıkça çıkarılabileceği üzere, başvuru sahibinin olayları ele alma biçiminin güvenilirliğinin değerlendirilmesi bir

dizi stereotipin etkisi altında, başvuru sahibinin rasyonel ve “ideal kurban”dan beklenen şeyleri ya da hâkimin tecavüz durumunda bir kadının rasyonel ve ideal tepkisi olarak değerlendirdiği şeyleri yapmadığı temelinde şekillenmiştir. Karara ait şu alıntı durumu açıkça gözler önüne sermektedir:

“Neden Vertido, kendisi direksiyonu kavramadığı sırada zanlının duvara çarpmamak için frene bastığı sırada arabadan çıkmayı denememiştir? Neden, araba otel odasının garajına yaklaşırken dışarı çıkmaya çalışmamış ya da yardım için çılgılık atmamıştır? Neden odaya girdikten sonra girdiği ve kendisini kilitlediği banyoda kalmamıştır? Neden, zanlının birisiyle konuştuğuna tanıklık ettiği sırada yardım için bağırمامıştır? Neden, zanlının yatakta ÇIPLAK BİÇİMDE MASTÜRBASYON⁵ yaptığı sırada otel odasından dışarı kaçabilecekken otelin garajından dışarıya koşmamıştır? Neden zanlı kendisine sözde tecavüz ettikten SONRA⁶, kendisini bunu yapmaya zorlayacak hiçbir tehdit ya da güç kullanmadığı halde zanlının arabasıyla eve gitmeyi kabul etmiştir?”

Her ne kadar Filipinler Temyiz Mahkemesi’nce kabul edilen yasal bir teamül olsa da rızanın yokluğunu ispatlamak için zanlının kurbanın fiziksel direncini aştığını ispatlanması gerekli değildir. Heyet, başvuru sahibinin söz konusu durumda direnmesini beklemenin özel bir biçimde kadının cinsel saldırıya fiziksel olarak direnmesi gerektiği mitini desteklediği görüşündedir. Bu açıdan, Heyet, yasada ya da pratikte bir kadının fiziksel olarak direnmemiş olmasının, istenmeyen cinsel birlikteliklerde, failin fiziksel şiddet kullanmasından ya da fiziksel şiddet kullanma tehdidinde bulunmasından bağımsız biçimde, rızası olduğu varsayımı olarak ele alınmaması gerektiğini vurgulamaktadır.

8.6 Mahkeme’nin kararında bulunabilecek, erkek ve kadın cinselliğine dair stereotiplere çeşitli referanslar gibi diğer yanlış kanılar, kurbanın güvenilirliğinden ziyade sözde failinin güvenilirliğini destekler niteliktedir. Bu bağlamda Heyet, hâkimin altmışlı yaşlarında bir adamın başvuru sahibinin cinsel saldırıya direnmesi durumunda boşalmasını inanılmaz bulduğu bulgularını kaygıyla izlemiştir. Kararı verirken etkili olan, başvuru sahibi ve zanlının birbirini tanıyor oluşuna ağırlık vermek gibi etmenler, “toplumsal cinsiyet temelli mitler ve yanlış kanılara” dair ayrı bir örnek daha sunmaktadır.

8.7 Tecavüzün tanımına göre, Heyet, Filipinlerin gözden geçirilmiş Ceza Kanunu’nda tecavüz tanımlanmasında rıza yokluğunun temel öğelerinden birisi olmayışını kaydetmektedir.⁷ Kadına yönelik şiddete dair 29 Ocak 1992 tarihli 19

⁵ Karara bağlı kalmak üzere büyük harfle verilmiştir.

⁶ Aynı şekilde.

⁷ Gözden geçirilmiş Filipinler Ceza Kanunu, Madde 266-A: Tecavüz Suçu: Ne zaman ve Nasıl. Tecavüz suçu aşağıdaki durumlarda işlenmiştir:

1. Bir kadın hakkında şehveni bilgilere sahip bir adam tarafından aşağıdaki koşulların herhangi birinde:
  - (a) Güç, tehdit ya da yıldırma aracılığıyla;
  - (b) Mağdur akli dengesinin yerinde olmadığı ya da bilinçsiz olduğu durumlarda;
  - (c) Hileli gizli tertibat ya da otoritenin vahim ihlali ile;
  - (d) Yukarıdaki koşulların hiçbirisi geçerli olmadığı durumda bile, mağdur 12 yaşının altında ise ya da gayri mümeyyiz ise.
2. 1. Paragrafta belirtilen durumların herhangi birisinde, erkeğin penisini diğer insanın ağzına ya da ya da herhangi bir anüs borusuna yerleştirmesi

numaralı genel tavsiyeyi anımsatan Heyet, 24 (b) bendine gönderme yapmaktadır: “Taraflar ülkeler aile içi şiddet ve ihmal, tecavüz, cinsel saldırı ve diğer toplumsal cinsiyet temelli şiddete karşı tüm kadınlara yetkin koruma sunacak ve bedensel bütünlüklerini ve onurlarını tanıyacak yasaları güvence altına almalıdır”. Taraflar ülkelerin raporlarını değerlendiren Heyet, tarihi netleştirerek tecavüzün kadınların kişisel güvenlik, bedensel bütünlük haklarının ihlalini içerdiğini ve temel ögesinin rızanın yokluğu olduğunu açıkça ifade etmiştir.

8.8 Heyet, nihai olarak, başvuru sahibinin ahlaki ve toplumsal zarardan ve önyargılardan, özeldede yargılama sürecinin haddinden fazla uzun sürmesi sebebiyle ayrıca mağdur edildiği ve kararın dayandırıldığı toplumsal cinsiyet temelli mitler ve stereotipler ile yeniden mağdur edildiği sonucuna varmıştır. Başvuru sahibi ayrıca işini kaybetmesine bağlı olarak maddi zarar da görmüştür.

8.9 Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin İhtiyati Protokol'ünün 7. Maddesi 3. Paragrafı altında ve yukarıda belirtilen fikirler ışığında hareket eden Heyet, taraflar ülkenin yükümlülüklerini yerine getirmek konusunda başarısız olduğu ve bu sebeple başvuru sahibinin Sözleşme'nin 1. Maddesi ve 19 numaralı Genel Tavsiye Kararı ile ilişkili olarak 2 (c), (f) ve 5 (a) maddeleri altında güvenceye alınan haklarını ihlal ettiği sonucuna varmıştır ve taraflar ülkeye aşağıdaki tavsiyelerde bulunmaktadır:

- (a) Başvuru sahibi ile ilgili olarak:
  - Haklarının ihlali ile orantılı bir tazminatın sunulması,
- (b) Genel
  - Tecavüz suçlamalarına dair mahkeme süreçlerinin yersiz ertelemelere maruz kalmasını önleyecek etkili tedbirlerin alınması,
  - Tecavüz ve diğer cinsel suçları içeren tüm hukuki süreçlerin bütünlüklü ve adil, toplumsal cinsiyet stereotiplerinden ya da önyargılardan etkilenmeden ilerlediğinin güvence altına alınması... Bunun sağlanması ve tecavüz vakalarının hukuki olarak ele alınma biçimlerini geliştirilmesi için, kadına yönelik ayrımcı tavırlarını değiştirecek eğitim programlarının yanı sıra hukuk sistemini hedefleyen kapsamlı tedbirler gerekmektedir. Somut tedbirler aşağıda sıralanmıştır:
    - (i) Hukuk sistemi dahilinde tecavüzün tanımının gözden geçirilerek, rıza yokluğunun tanımının merkezinde yer almasının sağlanması,
    - (ii) Hukuk sistemi içerisinde cinsel saldırının güç ya da şiddet kullanımı ya da penetrasyonun kanıtlanması gerekliliğinin kaldırılması ve cinsel saldırının tanımını aşağıda belirtildiği şekillerden birisi ile ele almak suretiyle şikayetçinin süreçlerde ikinci defa mağdur edilmesinin minimize edilmesi:
      - “Dolaysız ve gönüllü Sözleşme” gerektirmesi ve zanlının kanıtlarının şikayetçinin rıza gösterip göstermediğinden bağımsız olarak açığa çıkarılmasını gerektirmesi; ya da,

---

ya da herhangi bir aracı ya da nesneyi diğer kişinin vajinasına ya da anüs deliğine yerleştirilmesi ile cinsel saldırı edimi gerçekleşir.

- Edimin “zorlayıcı koşullarda” ortaya çıkmasını ve bir dizi zorlayıcı koşulun ierilmesin gerektirmesi;

(iii) Hakimler, avukatlar ve kolluk gleri için Kadına Karşı Her Türlü Şiddetin nlenmesi Sözleşmesi, İhtiyati Protokol ve genel tavsiyeleri, bilhassa 19 numaralı tavsiye kapsamında uygun ve düzenli eēitimlere alınması;

(iv) Hakimler, avukatlar, kolluk gleri ve tıp personelinin, tecavüz vakasını raporlayan kadınların yeniden maēdur edilmesini engelleyecek Şekilde ve ilgili personelin ahlaki yargılarının ve deēerlerinin karar verme mekanizmalarını etkilememesini saēlayacak Şekilde tecavüz ve diēer cinsel suçları toplumsal cinsiyet duyarlıklı anlamalarını saēlayacak uygun eēitimlerin sunulması;

8.10 Taraf lke, 7. Maddenin 4. paragrafı uyarınca, Heyet’in görüşlerini ve tavsiyelerini deēerlendirmeye almalı ve altı ay içerisinde Heyet’e yazılı bir yanıt ile bu görüşler ve tavsiyeler ıřıēında yapılanlara dair bilgileri sunmalıdır. Taraf lke, ayrıca, Heyet’in görüşlerini ve tavsiyelerini yayınlamak, Filipin dili ve diēer resmi dillerine çevirtmek ve toplumun ilgili kesimlerine ulaşmasını saēlayacak Şekilde yaygın biçimde daēıtımını saēlamakla yükümlüdür.

Heyet Üyesi Yoko Hayashi'nin kişisel görüşü (Mutabık görüş)

Herhangi bir vaka ya da burada sözü edilen vaka özelinde, Heyet'in zanlının adli yükümlülüğüne karar verme sorumluluğu olmadığı fikrinde olduğumu ek gözlem olarak paylaşmak istiyorum (bkz., paragraf 8.2).

Taraf ülkenin yargılama geleneğinin masumiyet karinesine, zanlının iki defa yargılanasının yol açacağı zarara ve kendi adalet sistemine nüfuz eden diğer temel ilkelere saygılı olduğu fikrindeyim. Kadınların ve erkeklerin geçtiğimiz yüzyıllarda uğruna savaştığı bu ilkeler, yükseltilmesi gereken, kadınların temel insan haklarıdır.

Dolayısıyla, başvuru sahibinin toplumsal cinsiyet mitleri ve stereotiplerinin geçerli olmaması durumunda zanlının ceza alacağı yönündeki iddiasına katılmadığımı açıklığa kavuşturmak isterim (bkz., paragraf 3.5). Heyet'in böylesi bir yargıda bulunma sorumluluğu olduğunu düşünmüyorum. Heyet, ilgili tarafların ifadelerini inceleyecek donanıma sahip olmadığı gibi başvuru sahibinin ya da zanlının güvenilirliğini de değerlendirebilecek konumda değildir. Ayrıca, söz konusu öğelerin bu dava özelinde karşımıza çıktığına inanmamam sebebiyle, başvuru sahibinin Heyet'in "kolluk kuvvetleri, savcılık ofisleri ve yargı sürecine işlemiş rüşvet ve çöküntüyü" hedef alması talebini da haklı bulmuyorum (bkz., Paragraf 3.17).

Ancak, mevcut davaya dair 11 Nisan 2005 tarihinde Davao Kenti Bölge Mahkemesi'nce verilen mahkeme kararını ayrıntılı değerlendirmem sonucunda, başvuru sahibinin mahkeme sürecinin somut biçimde ertelendiği ve nihai karara yol açan akıl yürütmenin sözde tecavüz mitlerinden etkilendiği konularında başvuru sahibi ile aynı fikirdeyim.

Dolayısıyla, Heyet'in taraf ülkeden hem Ceza Kanunu hem kovuşturma usulleri bağlamında tecavüz yasasının tanımını gözden geçirmesi talebine ve hukuk uzmanları için toplumsal cinsiyet duyarlıklı eğitimler sunulması önerisine katılıyorum.

Maddi tazminat konusu ile ilgili olarak (bkz. paragraf 8.9 (a)), başvuru sahibinin mağduriyetini ispatlamak için uzun bir hukuki süreci yürütmek zorunda kalmasına bağlı olarak haklı bir tavsiye olduğu görüşümdedir. Ancak, önerilen maddi tazminatın başvuru sahibinin ekonomik kaybı ya da mahkemenin zanlıyı aklamasından kaynaklı hasarları içermediğini netleştirmek isterim. Başvuru sahibi maddi tazminat alacaktır çünkü hukuki sürecin uygunsuz biçimde uzaması ve mahkemenin karar verme mekanizmasını etkileyen akıl yürütme biçiminin başvuru sahibi mağdur etmiştir. Ancak taraf ülke bundan mesul tutulamaz çünkü hukuk sistemi zanlıyı aklamıştır.

Başvuru sahibinin kendi vakasını Heyet'e taşımasını sağlayan cesaretini takdir ederken, bu davanın tecavüz yasalarını evrenselleştirme potansiyelini de görerek, bu bireysel görüşümü kararın sonu ekleme sorumluluğunu hissettim.

(Signed) Yoko Hayashi